

**Yhdessä hyvinvoiva,
uudistuva ja osaava Pohjanmaa**

***Yhdessä hyvinvoiva,
uudistuva ja osaava
Pohjanmaa***

SISÄLTÖ

1.	Johdanto	5
1.1.	Kaksikielinen aikuiskoulutusstrategia Pohjanmaalle	5
1.2.	Aikuiskoulutus osana elinikäistä oppimista – määritelmä ja politiikka	5
1.3.	Aikuiskoulutusstrategian suunnittelu – toimijat ja prosessi	6
2.	Aikuiskoulutuksen kehittämisen strategiset haasteet	8
2.1.	Aikuiskoulutuksen kehittämistä ohjaavat valtakunnalliset linjaukset	8
2.2.	Aikuiskoulutuksen haasteet ja kehittämisen erityispiirteet Pohjanmaalla	8
2.2.1.	Väestö	8
2.2.2.	Maahanmuutto	9
2.2.3.	Työ- ja elinkeinoelämä	9
2.2.4.	Koulutustaso	10
2.2.5.	Aikuisopiskelu Pohjanmaalla 2012	10
2.2.6.	Aikuiskoulutuksen kehittämisen haasteet Pohjanmaalla	10
3.	Pohjanmaan aikuiskoulutusstrategia	11
3.1.	Visio 2020	11
3.2.	Strategiset painoalueet, toimenpiteet ja seuranta	12
3.2.1.	Osaamisen parantaminen	12
3.2.2.	Laadun varmistaminen	12
3.2.3.	Yhteistyön parantaminen	13
3.2.4.	Ennakoinnin kehittäminen	13
3.3.	Toimenpiteet painopistealueilla ja toiminnan seuranta	13
4.	Loppusanat	16
	Lähdeluettelo	16
	Liitteet	17

JOHDANTO

1.1. Kaksikielinen aikuiskoulutusstrategia Pohjanmaalle

Aikuiskoulutusstrategian tarve on lähtöisin siitä, että yhteistyön tiivistäminen toimijoiden kesken luo synergiaa oppilaitoksille ja opiskelijoille sekä laadukasta koulutusta tehokkaasti käytetyin resurssein. Työ- ja elinkeinoelämä saa osaavia työntekijöitä. Aikuiskoulutuksen toimijakenttä on hyvin heterogeeninen ja hajautunut; tästä syystä asetettiin yhdeksi tavoitteeksi tuottaa kokonaiskuva alueen aikuiskoulutussektorista ja näin kuvata, mikä on kenttä sekä mitä eri toimijat tekevät. Yhteiskunnan sekä työ- ja elinkeinoelämän nopea uudistuminen, kuten globalisaatio ja talouden reunaehdot, kilpailukyyn parantaminen, väestörakenteen muutokset ja odotukset, johtavat tilanteeseen, jossa aikuiskoulutuksen kehittäminen on nähty tarpeellisenä. Oppimismenetelmien monipuolistuminen tuo uusia mahdollisuuksia koulutukseen niin oppimisen kuin pedagogiikan osalta. Aikuiskoulutusstrategian laatimisen tavoitteena on omalta osaltaan pyrkiä vaikuttamaan osaamisen tason nostamiseen yritysten kilpailukyyn ja maakunnan hyvinvoinnin lisäämiseksi. Suomen taloudellinen tilanne vaikuttaa koulutukseen rahoituksen, lukumäärän ja suurempien yksiköiden osalta. Nuoriso ja aikuiskoulutus lähentyvät toisiaan ja rajat hämärtyvät. Toimijoiden on mietittävä yhteistyömahdollisuuksia muiden kanssa. Esimerkiksi OPH(opetushallitus) ei enää käytä termiä aikuiskoulutus vaan päivätoetus ja monimuotototeutus.

Pohjanmaan aikuiskoulutusstrategian tavoitteena on edistää alueen elinkeinoelämän kehittymistä, kannustaa väestöä luovuuteen ja uuden oppimiseen sekä lisätä alueen hyvinvointia kansainvälistyvässä ympäristössä.

1.2. Aikuiskoulutus osana elinikäistä oppimista – määritelmä ja politiikka

Aikuiskoulutuksella tarkoitetaan aikuisia varten suunniteltua ja järjestettyä koulutusta. Se voi sisältää yleissivistävää ja ammatillista aikuiskoulutusta, lisä- tai täydennyskoulutusta sekä työyhteisöjen tarjoamaa henkilöstökoulutusta. Osa näistä johtaa tutkintoon, osa ei. Aikuiskoulutus voi olla omaehtoista koulutusta, työvoimapolitiittista koulutusta tai henkilöstökoulutusta. Aikuisena opiskelu on kuitenkin laajempi käsite kuin aikuiskoulutuksena tarjotussa koulutuksessa opiskelu. Aikuisena voi opiskella nuorille tai aikuisille tarkoitettussa koulutuksessa, mutta myös itseohjautuvasti hyödyntämällä koulutusorganisaatioiden ulkopuolisia oppimisympäristöjä, kuten tietoverkkoja tai kirjastoja.

Aikuiskoulutusta järjestetään perusopetuksessa ja aikuislukioissa, ammatillisissa oppilaitoksissa ja ammatillisissa aikuiskoulutuskeskuksissa, valtakunnallisissa ja ammatillisissa erikoisoppilaitoksissa ja ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa sekä vapaan sivistystyön oppilaitoksissa (kansalais- ja työväenopistot, kansanopistot, kesäyliopistot, opintokeskukset ja liikunnan koulutuskeskukset). Aikuiskoulutusta järjestetään myös työpaikkojen henkilöstökoulutuksena tai työnantajien muulla tavoin organisoimana valmennuksena. Lisäksi on tarjolla yksityisen sektorin tarjoamia koulutuspalveluita.

1.3. Aikuiskoulutusstrategian suunnittelu - toimijat ja prosessi

Pohjanmaan aikuiskoulutuksen toimijat:

1. Vapaa sivistystyö

- Centret för livslångt lärande, CLL
- Evangeliska folkhögskolan i svenskfinland, Vasa
- Folkhälsan utbildning Ab
- Fria kristliga folkhögskolan i Vasa
- Ikääntyvien yliopisto – Senioruniversitet (Vaasan Kesäyliopisto)
- Jakobstads Arbis
- Kaskisten kansalaisopisto
- Kokkolan seudun opisto
- Korsholms vuxeninstitut – Mustasaaren aikuisopisto
- Kristinestads medborgarinstitut
- Kristliga folkhögskolan i Nykarleby, Kredu
- Kronoby folkhögskola
- Kronoby medborgarinstitut
- Kyrönmaan opisto
- Malax-Korsnäs medborgarinstitut
- Norrvalla folkhögskola
- Närpes vuxeninstitut
- Pedersöre medborgarinstitut
- Pietarsaaren suomenkielinen työväenopisto
- Svenska studieccentralen, Vasa
- Svenska Österbottens folkakademi
- Vaasan kesäyliopisto – Vasa sommaruniversitet (avoin korkeakouluopetus)
- Vaasa-opisto
- Vasa Arbis
- Vörå-Oravais-Maxmo medborgarinstitut

2. Toisen asteen ammatillinen koulutus

- Axxell Lappfjärd
- Jalasjärven aikuiskoulutuskeskus JAKK Vaasa
- Keski-Pohjanmaan aikuiskoulutus
- Kokkolan sosiaali- ja terveysalan oppilaitos
- Läroavtalsbyrån Optima
- Optima
- Vaasan aikuiskoulutuskeskus VAKK
- Vaasan Rannikkoseudun Oppisopimustoimisto – Vasa Kustregions Läroavtalsbyrå
- Yrkesakademin i Österbotten

3. Korkea-asteen koulutus

- Centria-ammattikorkeakoulu
- Hanken, Svenska handelshögskolan + fortbildning
- Helsingin yliopisto (oikeustiede)
- Länsi-Suomen muotoilukeskus Muova (Aalto yliopisto)
- Vaasan Ammattikorkeakoulu
- Vaasan Yliopisto + Levón instituutti
- Yrkeshögskolan Novia
- Åbo Akademi

(Liite 10: Kartta toimijoista 2013)

Pohjanmaan aikuiskoulutusstrategiaa on valmisteltu ESR-rahoitteisena (Euroopan sosiaalirahasto) Pohjanmaan ELY-keskuksen, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston ja Pohjanmaan liiton yhteisenä hankkeena. Strategian tarvetta selvitettiin syyskuussa 2011 järjestetyssä tilaisuudessa, johon kutsuttiin aikuiskoulutuksen asiantuntijoita Pohjanmaalta. Aikuiskoulutusstrategian työstämistä varten nimettiin joulukuussa 2012 viisi teemaryhmää, jotka toimivat itsenäisesti teemaryhmän vetäjän johdolla. Pohjanmaan kaksikielisyys huomioitiin teemaryhmiä muodostettaessa. Teemaryhmien asiantuntijajäsenet edustivat eri aikuiskoulutusorganisaatioita, viranomaisia sekä työ- ja elinkeinoelämää. Teemaryhmien jäsenet tiedottavat strategiasta omassa organisaatiossaan.

Teemaryhmät:

- Ammatillinen aikuiskoulutus
- Maahanmuuttajakoulutus ja vapaa sivistystyö
- Korkea-asteen koulutus sekä täydennyskoulutus
- TNO-palvelut (TNO = tiedotus-, neuvonta- ja ohjauspalvelut)
- Ennakointi

Edellä mainittujen teemaryhmien lisäksi hankkeelle asetettiin ohjausryhmä ja työryhmä, jotka toimivat projektipäällikön tukena sekä tarkistivat, että työ etenee suunnitellussa aikataulussa ja hankkeen suunnitelman mukaisesti.

Strategiaprosessissa käytettiin ns. skenaariomenetelmää, jossa toimintaympäristöä tarkasteltiin laaja-alaisesti useasta näkökulmasta pääajatuksena se, että olennaista on kyetä ennakoimaan tulevaa toimintaympäristöä. Teemaryhmät kokoontuivat 3-5 kertaa työstämään etukäteen annettuja teemoja. Nykytilan analyysi tehtiin helmikuussa 2013 ydinpätevyyspuutekniikkaa hyödyntämällä. Ympäristötekijöiden mahdollisia vaikutuksia ja muutoksia kartoitettiin touko-kesäkuussa PES-TE-analyysin keinoin ja syyskuussa kaikki hankkeen osallistujat kokoontuivat yhteiseen työpajaan, jossa työstettiin visiota ja strategian painopistealueita SWOT-analyysin avulla. Prosessin aikana ryhmien tuloksia yhdistettiin ja analysoitiin. Teemaryhmien työskentelyssä sekä yhteisessä työpajassa tulevaisuuden haasteiksi nousivat mm. yhteistyön lisääminen, ennakointityö, pienenevät resurssit, uusiin oppimisympäristöihin siirtyminen, ikärakenteen muutos ja oppilaitosten/opettajien pedagogisen osaamisen varmistaminen (*). Työpajan sekä kokousten tuloksia käytettiin keskeisten painotusten valinnassa. (*) työn aikana esille nousseet eri teemat löytyvät kokonaisuudessaan www.lshelmet.fi sivustolta Pohjanmaan aikuiskoulutusstrategia 2020 alta.)

Strategian kirjoitustyö aloitettiin lokakuussa ja sen eri versioita ovat kommentoineet teemaryhmät sekä ohjaus- ja työryhmä. Aikuiskoulutusstrategia julkaistaan 3.6.2014.

2. Aikuiskoulutuksen kehittämisen strategiset haasteet

2.1. Aikuiskoulutuksen kehittämistä ohjaavat valtakunnalliset linjaukset

Strategian laatimisessa on otettu huomioon valtioneuvoston hyväksymä Koulutuksen ja tutkimuksen kehityssuunnitelma (KESU) vuosille 2011–2016 sekä Pohjanmaan maakuntastrategia 2014–2017. Lisäksi käytettiin myös muita eri maakunnissa tehtyjä aikuiskoulutukseen ja ohjaustoimintaan sekä ennakkointiin liittyviä materiaaleja.

Viimeisin OECD:n kansainvälinen aikuiskoulutustutkimus PIAAC:in tuloksia koskien Suomea:

Tutkimuksessa arvioidaan 24 maan 16–65-vuotiaiden lukutaidon, numerotaidon ja tietotekniikkaa soveltavan ongelmanratkaisutaidon tasoa ja käyttöä. Suomalaisten aikuisten keskimääräinen lukutaito ja numerotaito ovat kansainvälisessä vertailussa erinomaisia. Tietotekniikkaa soveltavassa ongelmanratkaisutaidossa suomalaiset ovat myös kansainvälisen vertailun kärkimaiden joukossa.

Myös taidot heikosti hallitsevia on kuitenkin paljon. Suomalaisten hyviin keskimääriin tuloksiin vaikuttavat erityisesti 20–39-vuotiaiden hyvät taidot, vanhimpien ikäryhmien taidot ovat OECD-maiden keskimääräisellä tasolla. (OKM:n tiedote 8.10.2013)

Kehityssuunnitelmassa (KESU) nostetaan tavoitteeksi, että vuoteen 2020 mennessä Suomen aikuisväestön osaaminen on maailman kärkeä.

- Aikuiskoulutuksen, ennakkoinnin ja opettajien osaamisen kehittäminen
- Näyttötutkintojärjestelmän vahvistaminen
- Korkeakoulujen aikuiskoulutuksen laajentaminen ja osaamisen päivittäminen
- Vapaan sivistystyön oppilaitosverkon kehittyminen
- Koulutuksen määrällinen ja laadullinen yhteensovittaminen
- Opettajien ja muun henkilöstön osaamisen kehittäminen

Strategian tekemisessä on pyritty ottamaan edellä mainitut seikat huomioon siten kuin niihin paikallisesti voidaan vaikuttaa. Pohjanmaalla tämä tarkoittaa sitä, että pystymme tuottamaan alueen erityispiirteet huomioivaa laadukasta koulutusta. Se edellyttää hyvää ennakkointia ja yhteistyön lisäämistä eri koulutuslaitosten kesken. Yhteistyö lisääminen vuorostaan edistää laadullisesti korkeatasoisen koulutuksen kehittymistä mm. muilta saaduilla hyvillä käytänteillä.

2.2. Aikuiskoulutuksen haasteet ja kehittämisen erityispiirteet Pohjanmaalla

Pohjanmaan visio 2040 on ”Uuden energian Pohjanmaa”. Maakunnan kehittämisen painopistealueet ovat kilpailukykyisyys, hyvinvoiva väestö ja hyvä elinympäristö. Maakuntastrategian tavoitteena on toimijoiden yhteisen vision ja tulevaisuuden kehittämisenäkemyksen tahdon ilmaus, jota Pohjanmaan aikuiskoulutusstrategia 2020 tukee omien strategisten painopisteidensä ja valittujen toimenpiteiden kautta.

2.2.1. Väestö

Väestön määrä Pohjanmaalla oli vuonna 2012 noin 180 000 ja se jakautui seuraavasti:

- Vaasan seutukunta: 55 %
- Pietarsaaren seutukunta: 28 %
- Suupohjan rannikkoseutu: 10 %
- Kyrönmaa: 7 %

Suomea äidinkielenään puhuvia on 45,7 % ja ruotsia 51,4 %, muita kieliä puhutaan 2,9 %.

Tilastokeskuksen vuoden 2012 ennusteen mukaan vuoteen 2020 mennessä väestön lisäys on vajaa 8 000. Vuonna 2040 Pohjanmaalla ennustetaan olevan noin 203 000 asukasta. Tästä määrästä alle 15-vuotiaiden osuus pysyy suhteellisen tasaisena koko ennustekauden ajan (v.1980–2040) eli noin 32 000–34 000 henkilönä. Työikäisten eli 15–64-vuotiaiden osuus näyttäisi laskevan jonkin verran vuoteen 2020 mennessä ollen 111 000 tasolla, mutta nousevan hieman vuoteen 2040 mennessä noin 118 000 asukkaan tasolle. Ennusteen mukaan yli 64-vuotiaiden osuus kasvaa ollen vuonna 2020 noin 10 000 ja vuonna 2040 noin 16 000 enemmän kuin alle 15-vuotiaita, jolloin nuoria ja eläkeläisiä olisi miltei 86 000 ja työssäkäyvien veronmaksajien osuus väestöstä olisi vajaa 118 000.

Pohjanmaan haasteina ovat väestön ikääntymisen ja veronmaksajien määrän vähyyden lisäksi myös nuorten poismuutto alueelta ja laadukkaan koulutuksen toteutus haja-asutusalueilla. Maakunnassa on kahdeksan korkeakouluyksikköä, mutta valmistuneista vain 30 % jää maakuntaan. On tärkeitä kehittää alueen kilpailukykyä, houkuttelevuutta ja työpaikkoja siten, että Pohjanmaalle jäädään asumaan opintojen jälkeen. Aikuiskoulutus on joustava tapa tarjota laadukasta koulutusta ja se lisää omalta osaltaan alueen houkuttelevuutta. Maakunta tarvitsee lisää väestöä muualta Suomesta tai ulkomailta. Pohjanmaan maakuntastrategiassa 2014–2017 on väestötavoitteeksi asetettu 215 000 asukasta vuoteen 2040 mennessä. Suomen maakunnista Pohjanmaa on kasvanut viidenneksi nopeimmin. Liitteistä 1,2,3 selviää väestön ikäjakauma ja ennusteet vuodelle 2040 asti.

2.2.2. Maahanmuutto

Pohjanmaa on Uudenmaan jälkeen Manner-Suomen kansainvälinen maakunta. Ulkomaan kansalaisten osuus on kasvanut nopeasti maakunnassa 2000-luvulla. Vuonna 2012 ulkomaan kansalaisia oli Pohjanmaalla 9 700 ja 2000-luvun alusta määrä on lisääntynyt 185 % (koko maa 147 %). Humanitäärisen maahanmuuton osuus kokonaisuudesta on noin yksi neljäsosa. Näiden asukkaiden koulutustason nostaminen on haasteellista varsinkin aikuisilla, sillä monet heistä ovat luku- ja kirjoitustaidottomia. He eivät opi kieltä ja yhteiskunnasta syrjäytymisen vaara on suuri. Viime aikoina on kuitenkin ollut nähtävissä muutoksia työllistymisen suhteen ja maahanmuuttajanaisten osuus työelämässä onkin kasvamassa. Koko maassa viiden vuoden tähtäimellä koulutuksen jälkeinen naisten työllistyminen on lähes samalla tasolla kuin miesten. Naisten työllisyys kasvaa yli 4 % vuodessa ja miesten 1,5 %. Huolestuttavaa on kuitenkin, että työllisyyden todennäköisyys alkaa laskea jo 37 ikävuoden jälkeen. Kielikoulutusta on tarjottava myös työssä oleville maahanmuuttajille, jotta etene-
mismahdollisuudet tai työttömyyden jälkeiset uudelleentyöllistymisen mahdollisuudet paranevat.

Korkeakoulumaakuntana alueella on myös paljon vieraskielisiä opiskelijoita etenkin Aasiasta ja Afrikan maista. Heidän kiinnittämisenä alueelle olisi erittäin tärkeää. On mietittävä niitä keinoja, millä heidät saadaan sitoutettua Pohjanmaalle. Ulkomaalaisten opiskelijoiden työllistymistä alueelle tukee suomen tai ruotsin kielen opiskelu. Muu vieraskielinen väestö koostuu suurten vientivoittoisten yritysten kansainvälisistä rekrytoinneista ja heidän perheistään. Sisäisessä muuttoliikkeessä maakunta kuitenkin menettää asukkaita jatkuvasti. Maahanmuuton syyt selviävät liitteestä 4.

2.2.3. Työ- ja elinkeinoelämä

Suomen energiapääkaupunki on Vaasa ja se on myös valittu INKA – innovatiiviset kaupungit – ohjelmaan. Pohjanmaalla on useita menestyneitä toimialoja, kuten jo mainittu energia-ala, mutta myös metalli-, rakennus-, elintarvike- ja logistiikka-alat, sosiaali- ja terveysalaa unohtamatta. Palvelualan yritykset ovat lisääntyneet viime vuosina. Suurten kansainvälisten vientiyritysten mukana myös monet pk-yritykset ovat päässeet kansainvälisille markkinoille. Vuonna 2012 Pohjanmaalla oli yrityksiä 10 800. Kun katsotaan yritysten määrää sataa asukasta kohden, on Ahvenanmaa Suomessa ensimmäisellä sijalla, Pohjanmaa on seitsemäs. Pohjanmaan työllisyys on tunnetusti ollut viimeiset vuodet koko Manner-Suomen paras. Liitteestä 5 näkyy työtekijämäärän jakauma toimialoittain Pohjanmaalla.

Muualla maassa työllisyyden muutos teollisuudessa oli -14 %, kun se vastaavasti Pohjanmaalla oli + 14 %. Maa- ja metsätalouden kehitys on ollut negatiivinen kuten koko maassa.

Maakuntastrategian 2014–2017 tavoitteena on luoda Pohjanmaalle noin 16 000 uutta työpaikkaa vuoteen 2040 mennessä, jolloin kasvu olisi suunnilleen samaa luokkaa kuin 2000-luvun ensimmäisellä vuosikymmenellä. Uusia työpaikkoja odotetaan syntyvän erityisesti energiateknologian toimialoille sekä hoiva- ja yksityisiin palveluihin. Tämä edellyttää myönteistä toimialojen kehitystä, tavoitteen mukaista väestönkehitystä, työllisyyden nostamista sekä työurien pidentämistä. Aikuis-koulutusstrategia pyrkii omalta osaltaan edistämään positiivista kehitystä. Tarvitaan uutta ja innovatiivista ajattelua.

2.2.4. Koulutustaso

Opetus- ja kulttuuriministeriön tavoitteena on, että vuoteen 2020 mennessä 25–34-vuotiaista 95 % on suorittanut perusasteen jälkeisen tutkinnon. Vuonna 2012 Pohjanmaalla perusasteen jälkeisen tutkinnon suorittaneiden osuus oli 67 %, joka oli hieman koko maan keskiarvoa (67,7 %) alempi. Seutukunnittain tarkasteltuna vain Vaasan seutukunta nousi maan keskitason yläpuolelle 70,7 prosenttiosuudella. Pohjanmaan kunnista eniten tutkinnon suorittaneita oli Mustasaassa (71,9 %). (Liitteet 6, 7 ja 8)

Pohjanmaalla toimii kahdeksan korkeakouluyksikköä, 9 ammatillista toisen asteen koulutusta tarjoavaa yksikköä sekä 25 vapaan sivistystyön yksikköä ks. kartta liite 10. Koulutusta tarjotaan suomen, ruotsin ja englannin kielellä. Haaste aikuiskoulutukselle on joustavien opiskelumahdollisuuksien tarjoaminen, aiemman osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen.

2.2.5. Aikuisopiskelu Pohjanmaalla 2012

Tilastokeskuksen Aikuiskoulutustutkimus 2012 mukaan viimeisen 12 kk:n aikana ennen kyselyä aikuiskoulutukseen osallistui valtakunnallisesti joka toinen 18–64-vuotias eli noin 1,7 miljoonaa henkeä. Osallistujamäärä on pysytellyt suhteellisen tasaisena verrattuna vuosiin 2000 ja 2006, mutta koulutuspäivien määrä henkeä kohden laskettuna on alentunut lähes neljä päivää verrattuna vuoteen 2000 (Aikuiskoulutustutkimus tehdään otantatutkimuksena).

Pohjanmaan osuus aikuisopiskelijoiden kokonaismäärästä oli 54 774 henkeä, joka vastasi 3,2 % Suomen kansasta. Tämä tarkoittaa, että 30,4 % Pohjanmaan asukkaista osallistui aikuiskoulutukseen, mikä on hieman maan keskiarvoa (31,6 %) alempi. Etelä-Pohjanmaalla aikuiskoulutukseen osallistui 29 % ja Keski-Pohjanmaalla 24,7 %. Uudellamaalla ja Varsinais-Suomessa (sis. Ahvenanmaan) aikuiskoulutukseen osallistuttiin reilusti yli maan keskiarvon, Uudellamaalla 36,6 % ja Varsinais-Suomessa 34,2 %. Vähiten aikuiskoulutukseen osallistujia edellä mainitulla aikavälillä oli Kainuussa, missä luku oli 17,1 %.

Pohjanmaalla näistä aikuiskoulutukseen osallistuneista 65,6 % osallistui työnantajan tukemaan koulutukseen, kun maan keskiarvo oli 66,3 %. Eniten työnantajan tukemaan koulutukseen osallistuttiin Kainuussa, jossa luku oli peräti 92,7 %. Aikuiskoulutukseen Pohjanmaalla osallistuneiden määrä vuonna 2012 maakunnan eri oppilaitoksissa selviää liitteestä 9.

2.2.6. Aikuiskoulutuksen kehittämisen haasteet Pohjanmaalla

Pohjanmaalla perusasteen jälkeisen tutkinnon suorittaminen on Suomen keskitasoa, mutta kunnittain vaihtelut ovat suuria. Maakunnan suuret energia-alan yritykset rekrytoivat suuren osan teknillisen koulutuksen hankkineista henkilöistä. Työvoima- ja koulutustarvetutkimuksen mukaan (Raportteja 17/2014 Työvoima- ja koulutustarvetutkimus, Pohjanmaa ja Keski-Pohjanmaa) koneinsinöörejä ja -tekniikoita, konepaja- ja metalliteollisuuden, automaation ja elektroniikan osaajia tarvitaan eniten ja toisaalta rakennusinsinöörejä ja -tekniikoita sekä talonrakennuksen työntekijöitä taas vähiten.

Pohjanmaan monipuolinen elinkeinorakenne on vahvuus, mutta asettaa haasteita koulutukselle. Maakunnan kilpailukyvyyn edistämiseksi olisi saatava lisää kasvuyrityksiä ja etenkin kansainvälisiltä

markkinoilta kasvua hakevia yrityksiä. Pk-yritysten innovaatiopotentiaali on melko heikko, vaikka heidän roolinsa työllistäjänä ja elinkeinoelämän uudistajana on merkittävä. Monet alueen alihankintayritykset ovat riippuvaisia muutamasta suuresta toimijasta ja niiden kansainvälistymisaste on pieni.

Tiedottaminen yrityksille ja organisaatioille sekä yksilöille aikuiskoulutuksen erilaisista mahdollisuuksista ja tukimuodoista on erityisen tärkeää.

Haasteena Pohjanmaan aikuiskoulutuksella onkin koulutukseen liittyvät uudistukset, joita ei vielä tarkkaan pystytä ennakoimaan. Alueen monikielisyys ja -kulttuurisuus oikealla tavalla käytettynä voivat vaikuttaa paljon Pohjanmaan talouden positiiviseen kehittymiseen ja kilpailukykyyn.

3. Pohjanmaan aikuiskoulutusstrategia

Aikuiskoulutusstrategian visiota mietittäessä on pyritty ottamaan huomioon Pohjanmaan maakuntastrategian 2014-2017 *"Uuden energian Pohjanmaa"* - visio ja tuoda esille ne seikat, jotka aikuisopetuksen keinoin edesauttavat kehitystä.

3.1. Visio 2020

Yhdessä hyvinvoiva, uudistuva ja osaava Pohjanmaa

"Aikuiskoulutus Pohjanmaalla tukee elinkeinoelämän kehittymistä, kannustaa yksilöitä luovuuteen ja uuden oppimiseen sekä lisää hyvinvointia kansainvälistyvässä ympäristössä".

Aikuiskoulutus Pohjanmaalla

...tukee elinkeinoelämän kehittymistä,...

Aikuiskoulutus perustuu työ- ja elinkeinoelämän tarpeisiin, ottaa huomioon yhteiskunnalliset, taloudelliset ja ammatilliset muutokset, tuottaa laadukkaita ja innovatiivisia ratkaisuja asiakkailleen, sekä tukee alueen ja sen yritysten sekä julkisorganisaatioiden uudistumista ja kilpailukykyyn kehittymistä.

...kannustaa yksilöitä luovuuteen ja uuden oppimiseen sekä...

Aikuiskoulutus edistää yksilöiden elinikäistä oppimista. Se tarjoaa yksilöille joustavan, ajanmukaisen ja uutta teknologiaa hyödyntävän tavan kehittää ammatillista osaamista, henkistä kasvua sekä luovuutta.

...lisää hyvinvointia...

Aikuiskoulutus tarjoaa yksilöille monipuolisia virikkeitä arkeen ja vapaa-aikaan.

...kansainvälistyvässä ympäristössä!

Vahva vientiteollisuus, kansainvälisyys ja monikulttuurisuus ovat tärkeitä Pohjanmaan vetovoimaisuuden ja kilpailukykyyn kehittymiselle. Kansainvälisyyden edistäminen on kaikkien aikuiskoulutus-toimijoiden tehtävä. Tämä tarkoittaa etenkin monipuolisten tutkimus-, koulutus- ja hanketyöverkostojen rakentamista kansainvälisten kumppanien kanssa.

3.2. Strategiset painoalueet

Strategiatyön aikana nousi esiin suuri määrä tärkeitä osa-alueita. Tämä johtui varmasti siitä tietoisesta valinnasta, että teemaryhmät edustivat koulutuksen eri asteita, ennakointia, tiedotus-, neuvonta- ja ohjaustyötä sekä maahanmuuttoon liittyvää toimintaa. Tällä tavalla työstettynä strategian laatiminen oli haasteellista, mutta rikasta. Työn lopputuloksena nostettiin esiin neljä eri osa-aluetta, joihin on laadittu toimenpiteitä, joita lähdetään toteuttamaan ja luotetaan, että ne parhaiten vaikuttavat Pohjanmaan aikuiskoulutuksen uudistumiseen ja kehittymiseen.

- Osaamisen parantaminen
- Koulutuksen laadun varmistus
- Yhteistyön parantaminen
- Ennakoinnin kehittäminen

3.2.1. Osaamisen parantaminen

Osaamisella ymmärretään **tässä niin yksilön kuin organisaationkin** osaamista sekä eri ammattien hallintaan ja työelämän osaamiseen liittyviä seikkoja sekä yksilön vapaa-aikaan ja elämän hallintaan liittyvää osaamista. Koulutuksen tarjonta ja neuvonta suunnitellaan tarvelähtöisesti. Osaava työvoima ja asukkaiden osaamistason parantaminen ovat Pohjanmaan kehityksen kannalta välttämättömiä. Korkeatasoisen osaamisen avulla tuotetaan osaavaa työvoimaa alueen tarpeisiin. Tiivis yhteistyö työ- ja elinkeinoelämän kanssa on tärkeää, jotta koulutustarjonta olisi oikea-aikaista ja työn vaatimukset täyttävää. Pohjanmaan maakunnassa on vajaat 34 % yli 15-vuotiaista, joilla ei ole peruskoulun jälkeistä tutkintoa. Tavoitteena on, että vuonna 2017 heitä olisi vain 7 %, ja tästä 25–29-vuotiaiden osuus olisi noin 10 %. Haasteita aikuiskoulutukselle asettavat mm. rajalliset resurssit ja niiden jakaminen kustannustehokkaalla tavalla, vapaa-ajan merkityksen muuttuminen ja opiskeluun sitoutuminen. Koulutettu yksilö pystyy paremmin vastaamaan työelämän muuttuviin haasteisiin ja lisäämään omaa kilpailukykyään työmarkkinoilla. Haasteena on maahanmuuttajien saaminen työelämäänsä koulutuksen avulla. Laadukas tiedotus-, neuvonta- ja ohjaustyö on tärkeitä, jotta saadaan motivoituneita opiskelijoita.

Vapaan sivistystyön palveluita tarjotaan väestölle tasapainottamaan työ- ja opiskeluelämää sekä tyydyttämään itsensä kehittämisen tarpeita.

3.2.2. Koulutuksen laadun varmistaminen

Laadulla tarkoitetaan monia asioita, mutta tässä kontekstissa laadun on ajateltu koskevan koulutuksen korkeaa tasoa ja pedagogiikkaa, sekä sen vastaavuutta alueen tarpeisiin yksilön kiinnostuksen kohteita unohtamatta.

Korkea-asteen oppilaitoksissa on laatujärjestelmät käytössä. Toisen asteen ammatilliseen koulutukseen ollaan Opetushallituksen johdolla tekemässä vuonna 2014 laatujärjestelmäkartoitusta. Tarkoituksena on, että kaikissa ammatillisissa oppilaitoksissa on viimeistään vuonna 2015 suunnitelma laatujärjestelmän luomiseksi. Myös muissa koulutuslaitoksissa laatua seurataan. Tietoja kerätään ja analysoidaan ja tuloksista löydetään kehityskohteita. Tämä ei kuitenkaan ole ainoa laadun tae, vaan oppilaitosten johto ja opettajat vaikuttavat omalta osaltaan siihen, kuinka hyviä osaajia eri oppilaitoksista työelämäänsä valmistuu.

Elinikäinen ohjaus etenkin opintojen tai muun elämäntilanteen nivelvaiheissa on tärkeää. On voitava varmistaa osaavat ja helposti saavutettavat ohjauspalvelut. Laadukas tiedotus-, neuvonta- ja ohjaustyö on tärkeää motivoituneiden opiskelijoiden saamiseksi ja opintojen keskeytysten vähentämiseksi.

Oppilaitosten osaava johto varmistaa taitavan koulutussuunnittelun: Taloudellisten- ja henkilöresurssien taitava käyttö, osaamisen johtaminen, henkilöjohtaminen sekä vaikuttavuuden lisääminen

ja sitä kautta työllistymisen parantaminen ovat keskeisiä tekijöitä.

Korkealaatuiset ja joustavat, selkeästi tuotteistetut koulutuskokonaisuudet ovat helpommin markkinoitavissa.

3.2.3. Yhteistyön parantaminen

Nopeasti muuttuvassa maailmassa työ- ja elinkeinoelämän sekä koulutuksen tarpeet muuttuvat. Käytettävän rahan määrä vähenee, ihmisten kiinnostuksen kohteet ja asenteet muuttuvat. Nämä asettavat suuria haasteita niin oppilaitoksille kuin työ- ja elinkeinoelämällekin. Valtakunnan tasolla koulutukseen liittyvät muutokset asettavat koulutuksen järjestäjille muutospaineita. Yhteistyötä tekemällä voidaan levittää hyviä käytänteitä. Samalla voidaan käyttää niukkenevia resursseja tehokkaalla tavalla.

Yhteistyötä voidaan lisätä huomattavasti eri organisaatioiden, työ- ja elinkeinoelämän, oppilaitosten sekä muiden sidosryhmien välillä. Se edistää uusien yhteistyömallien syntymistä ja sitä kautta maakuntaan saadaan kehitykselle tarpeellisia innovatiivisia tuotteita ja palveluita. Koulutussuunnittelu ja -tarjonta on saatava vastaamaan näitä tarpeita, joita energinen ja innovatiivinen maakunta tarvitsee.

3.2.4. Ennakoinnin kehittäminen

Ennakoinnin edelleen kehittäminen on hyvin tärkeä, mutta haastava osa-alue. Jotta tulevaisuudessa pystytään tekemään oikeita päätöksiä koulutusalojen painotuksista, on ennakoinnissa pyrittävä täsmällisyyteen. Pohjanmaalla toimii useita eri ennakointiryhmiä (Pohjanmaan liiton ennakointiryhmä, TKTT(työvoiman ja koulutuksen tarvetutkimus), Pohjanmaan Kauppakamarin toimialaryhmät, koulujen ja toimialojen toimialaryhmät), mutta tietojen kerääminen, koordinointi ja levittäminen kattavasti sekä niiden hyväksikäyttö on alue, johon halutaan parannusta. Samoin tilastojen analysointi ja tulkinta jäävät usein pinnalliseksi. Toisaalta esimerkiksi VATT:n ja Etlan Pohjanmaata koskevat tilastot poikkeavat hyvinkin paljon toisistaan ja tämä aiheuttaa ennakoinnille suuria haasteita. Lisäksi monet muut organisaatiot tuottavat ennusteita, mutta tulokset jäävät usein vain tuottavan organisaation itsensä käyttöön. On tärkeää saada aikaan toimiva verkosto, joka tuottaa lisäarvoisia ennusteita, joita kouluttajaorganisaatiot voivat käyttää oman toimintansa suunnittelussa. Näin pystytään paremmin tarjoamaan oikeaan aikaan työ- ja elinkeinoelämälle koulutettua työvoimaa. Jotta tämä voisi onnistua, on tärkeää saada työ- ja elinkeinoelämä kattavasti mukaan ennakointityöhön. Siihen tarvitaan vahvaa koordinointia ja perustettavan koulutuksen neuvottelukunnan rooli onkin merkittävä tässä prosessissa.

3.3. Toimenpiteet painoalueilla ja toiminnan seuranta

1. Osaamisen parantaminen

Aikuisväestön koulutustason parantaminen:

- Koulutusten joustavuuden lisääminen
- Uusien oppimisympäristöjen käyttäminen entistä tehokkaammin
- Aikaisemman osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen

Tarvelähtöinen koulutussuunnittelu ja tarjonta kaikessa aikuiskoulutuksessa:

- Työ- ja elinkeinoelämän yhteistyön lisääminen oppilaitosten kanssa.
- Kehittämistarpeiden määrittäminen, kartoittaminen ja kehityssuunnitelman laatiminen

Ammattien ja koulutuksen kiinnostavuus ja houkuttelevuus:

- Ammattien osaamisvaatimusten ajantasaistaminen
- Opetusmenetelmien uudistaminen uusien teknologioiden mahdollistamin keinoin (mm. monimuotokoulutus, verkkokoulutus, samanaikaiset luennot videon kautta eri paikkakunnilla, ryhmäopiskelu verkossa)

Maahanmuuttajien koulutus:

- Maahanmuuttajien osaamistarpeiden tunnistaminen=> tarvekartoitus ja yksilöllisten polkujen luominen
- Olemassa olevan koulutustarjonnan tunnettuuden lisääminen
- Toimijoiden keskinäinen koordinointi ja yhteiset foorumit

Yhteinen koulutusstrategia:

- Aikuiskoulutuksen pohjalta ja tuella tehdään koko alueen kattava koulutusstrategia.

Näitä toteutetaan yhdessä työ- ja elinkeinoelämän toimijoiden ja koulutuksen järjestäjien kanssa. Myös neuvontatoimijat ovat mukana kehittämässä. Näillä toimilla voidaan vaikuttaa keskeytysten määrää vähentävästi. Uudet opetusmenetelmät ja tavat oppia lisäävät kiinnostusta opiskella. Tekniikan kehittymisen, prosessien järjeistämisen ja tuotekehityksen vuoksi monissa ammateissa tapahtuu muutoksia. Jotta oppilaitokset pystyvät valmistamaan ammattitaitoista henkilöstöä työelämään, on myös ammattivaatimuksia seurattava ja tutkintoja mukautettava.

2. Laadun varmistaminen

Koulutuksen laatu, läpäisy ja vaikuttavuus (opiskelun jälkeinen sijoittuminen ja työllistyminen):

- Koulutuksen järjestäjät kehittävät AHOT-menettelyjään
- Palautejärjestelmän ja laadun arvioinnin kehittäminen

Laadukas kehittämis- ja tutkimustyö sekä innovatiivisen oppimisympäristön tarjoaminen (koulutus perustuu tutkimukseen, joka on laadun lähtökohta):

- Korkeakoulujen, työ- ja elinkeinoelämän yhteisten ja kansainvälisten tutkimushankkeiden lisääminen
- Muiden koulutusasteiden mukaan tuominen innovaatiotoimintaan

Asiantuntijuuden ylläpito ja kehittäminen työelämässä:

- Erikoistumis-, täydennys- ja henkilöstökoulutusten kehittäminen

Aikuiskouluttajien pedagogisen osaamisen ja asiantuntijuuden parantaminen:

- Koulutus, benchmarking

Innovaatiotyössä tarvitaan monenlaisia osaajia. Eri koulutusasteiden yhteistyö lisää oppimista ja yksilön kehittymistä. Asiantuntijat tarvitsevat omaan alaansa liittyvää erikoistumista korkeakoulutuksen keinoin. Osaaminen saadaan yliopisto/korkeakoulujen järjestämissä erikoistumiskoulutuksissa ja se osoitetaan työympäristössä. Laadun kehittämisessä voidaan käyttää benchmarking -tyyppistä vertailevaa tutkimusta.

3. Yhteistyön parantaminen

Yhteistyön ja yhteistyömuotojen monipuolistaminen ja lisääminen:

- Maakuntahallituksen asettama koulutuksen neuvottelukunnan perustaminen ja sen toiminnan organisoituminen koulutuksen, ennakoinnin ja työ- ja elinkeinoelämän linkiksi
- Sopimukset työ- ja elinkeinoelämän kanssa
- Alakohtaisten ennakointiryhmien perustaminen tarpeiden mukaan
- Eri alojen foorumit/teemapäivät

Tiedotus-, neuvonta- ja ohjaustoiminnan yhteistyö ja ohjausosaamisen kehittäminen (TNO):

- Tiedotus, -neuvonta- ja ohjausosaamisen kartoitus alueella
- Lyhytkestoiset koulutukset
- Tapahtumafoorumit

Edellä mainittuja toimenpiteitä ovat toteuttamassa kaikki aikuiskoulutusasteet, mutta Pohjanmaan Liiton maakuntahallitus asettaa koulutuksen neuvottelukunnan, jonka rooli on vahvassa asemassa, kun mietitään tulevaisuuden koulutustarpeita. Tarkoituksena on myös tehdä yhteinen koulutusstrategia, jota aikuiskoulutusstrategia täydentää. Yhteisellä koulutusstrategialla tähdätään siihen, että koko maakunnan koulutuksella on sama päämäärä: Hyvinvoiva, osaava ja kilpailukykyinen Pohjanmaa, jolla on vahvaa innovaatiotoimintaa. Ennakoinnin edelleen kehittäminen edesauttaa koulutussuunnittelua ja näin voidaan vastata alueen tarpeisiin paremmin. Työ- ja elinkeinoelämän tiivis yhteistyö parantaa oppilaiden ja kouluttajien ammattien vaatimustason tuntemusta sekä auttaa ymmärtämään työyhteisöjen tapoja toimia. TNO-toiminnan kehittämistä tarvitaan, jotta rajalliset resurssit käytetään tehokkaasti. Tässä roolissa olevat henkilöt voivat vaikuttaa vahvasti yksilön valintoihin. Toimijoiden osaamisen kehittäminen, samoin kuin toiminnan kokonaisvaltainen koordinointi on tärkeää. Tämä työ on Pohjanmaalla jo aloitettu Pohjanmaan ELO -ryhmässä (Elinikäinen ohjaus).

4. Ennakoinnin kehittäminen

Ennakointitiedon keräämisen, analysoinnin ja levittämisen kehittäminen:

- Ennakoinnin työryhmä tarkastelee tämänhetkisen ennakoinnin prosessia ja tekee mahdolliset kehittämistoimenpiteet sekä prosessikuvauksen ja vuosikellon
- Kehittämisfoorumit
- Mahdollisten uusien alakohtaisten ennakointiryhmien muodostaminen ja/tai olemassa olevien muokkaaminen

Työ- ja elinkeinoelämän tarpeet eivät kohtaa. Pohjanmaalla on avoimia työpaikkoja, joihin on vaikea saada työntekijöitä ja TE-toimistossa on työttömiä työnhakijoita, joille oman alan töitä ei ole tarjolla. Aikuiskoulutuksen tarkemmalla ennakoinnilla voidaan edesauttaa alueen oikea-aikaisen tarpeenmukaisen koulutuksen turvaaminen.

4. Loppusanat

Tämän strategian työstämisessä on ollut suuri määrä alansa ammattilaisia antamassa oman panoksensa ja asiantuntijuutensa käyttööni. Olen siitä todella kiitollinen! Matka on kestänyt noin puolitoista vuotta ja sen aikana olemme tulleet paremmin tutuiksi keskenämme. Nyt ymmärrän Varsinais-Suomen ELY-keskuksen Harri Haarikon kommentin ”ei se päämäärä vaan matka”. Tämä työ on jo nyt lisännyt keskinäistä luottamusta, joka on hyvä yhteistyön pohja. Tästä on hyvä jatkaa. ELO-ryhmä on jo perustettu ja koulutuksen neuvottelukunta on seuraava askel tällä matkalla. Strategian toimenpiteiden toteuttaminen alkaakin neuvottelukunnan asettamisen jälkeen. Koulutuksen neuvottelukunnan vastuulla on myös strategian toteutuminen seuranta.

Kaikki tätä työtä koskeva materiaali löytyy sivustolta: [Ishelmet.fi](http://ishelmet.fi). Strategia löytyy Pohjanmaan ELY-keskuksen, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston ja Pohjanmaan liiton nettisivuilta.

Projektipäällikkö Nina Waxlax

Lähdeluettelo:

Pohjanmaan maakuntastrategia 2014-2017

Koulutus ja tutkimus vuosina 2011-2016(KESU)

Varsinais-Suomen aikuiskoulutusstrategia 2009-2015

Varsinais-Suomen koulutusstrategia 2015+

Varsinais-Suomen aikuisten tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelujen strategia 2012-2015

Lapin aikuiskoulutusstrategia 2020

Satakunnan aikuisopiskelun tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluiden strategia 2012-2015

Pohjois-Pohjanmaan aikuiskoulutuksen tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluiden strategia 2013-2020

Aikuisten tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelujen kehittäminen Lapissa

Ammatillisesti suuntautuneen aikuiskoulutuksen kokonaisuudistus, Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2009:11

Joakin Strand, Vaasan kaupunginvaikuttamistoimiston puheenjohtaja (haastattelu)

Stefan Damlin, toimitusjohtaja Wärtsilä Finland Oy (haastattelu)

Pekka Kauppinen, Pohjanmaan liitto (haastattelu + toimiala ka koulutustarve ennusteet 2025)

Pohjanmaan ELY-keskuksen aluetalousselvitys, Olli Peltola ISBN 978-952-257-920-1 (PDF)

Teemu Saarinen, Pohjanmaan ELY-keskus (tilastot)

Etla, ennuste

VATT, ennuste

Tilastokeskus, aikuiskoulutustutkimus 2012 + tilastoja

Barbro Lundmark, Region Västerbotten (haastattelu ja materiaalia Västerbottenin alueelta)

Jeanette Häglund, VIVA TNO palvelut Västerbotten (haastattelu)

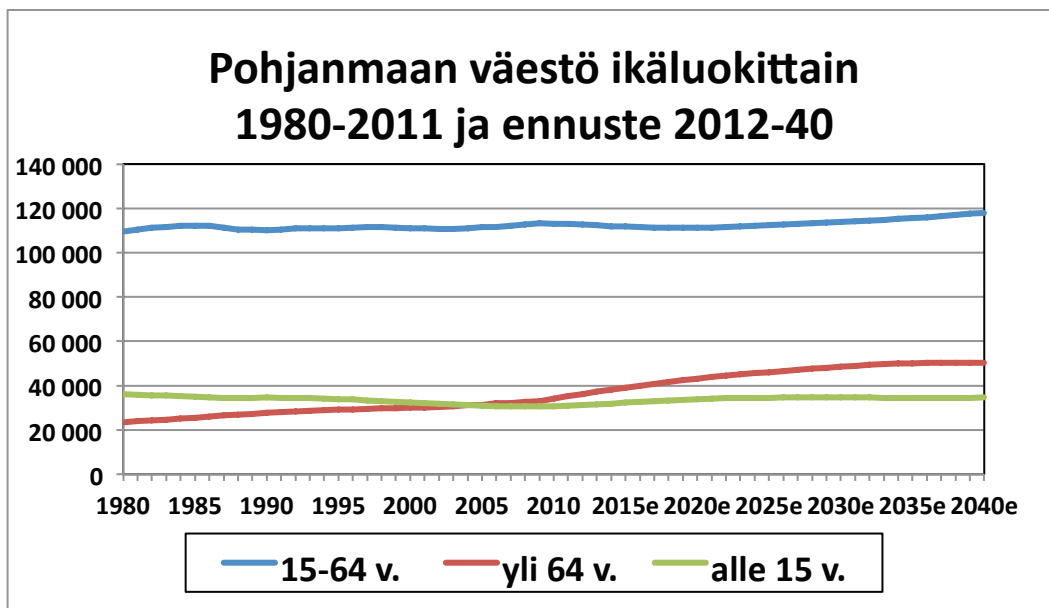
Birgitta Majors, Opetusterveyskeskus Vaasa (haastattelu + materiaalia koskien opetusterveyskeskusta)

Raimo Iso-Aho, Opetusterveyskeskus Vaasa (haastattelu + materiaalia koskien opetusterveyskeskusta)

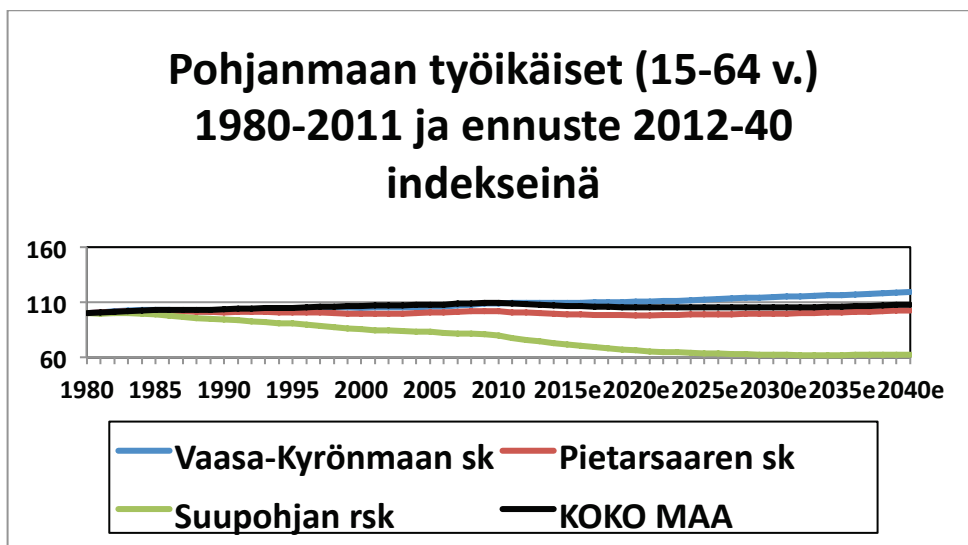
Työvoima- ja koulutustarve tutkimus raportteja 17/2014 ISBN 978-952-257-987-4 (PDF)

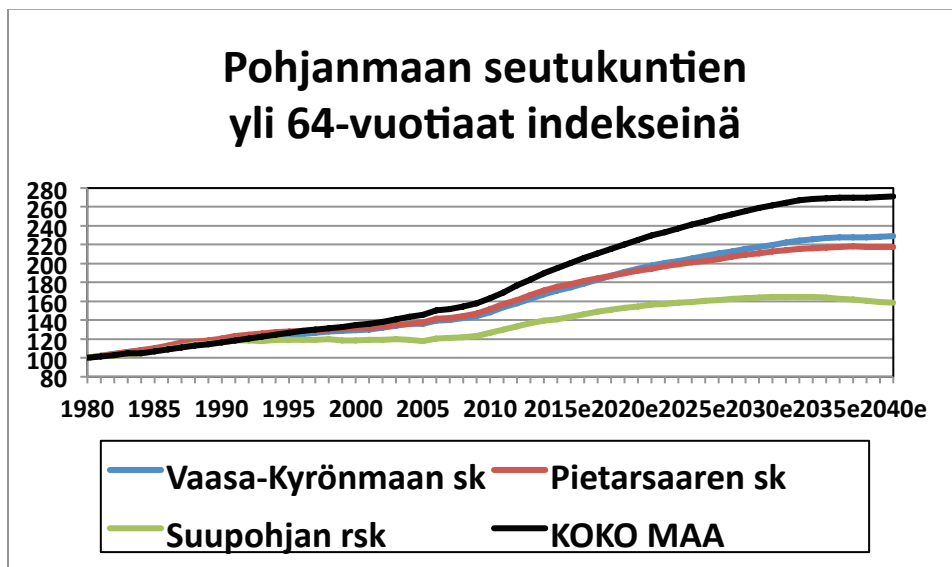
Liitteet:

LIITE 1: (lähde: Pohjanmaan ELY-keskuksen aluetalouskatsaus, ISBN 978-952-257-920-1 (PDF))

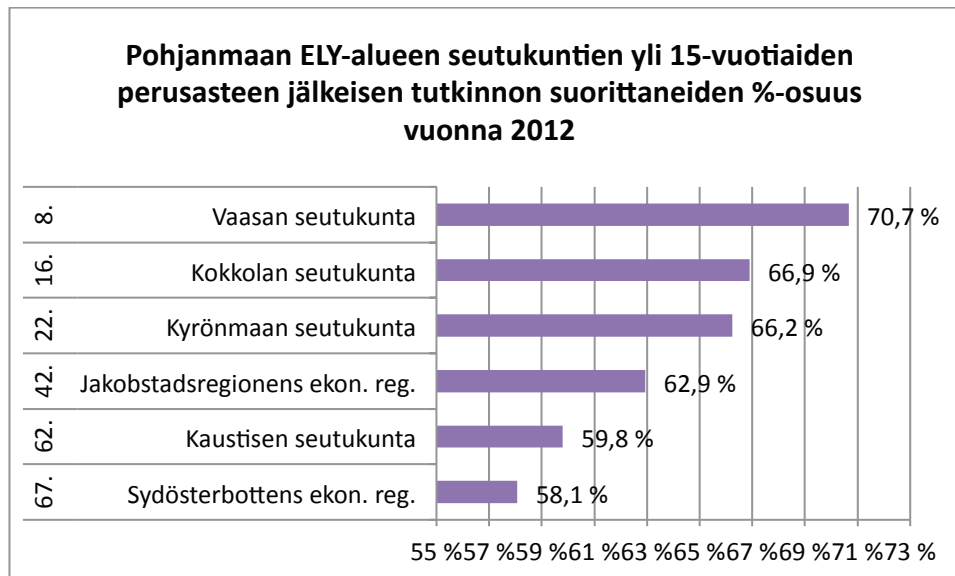
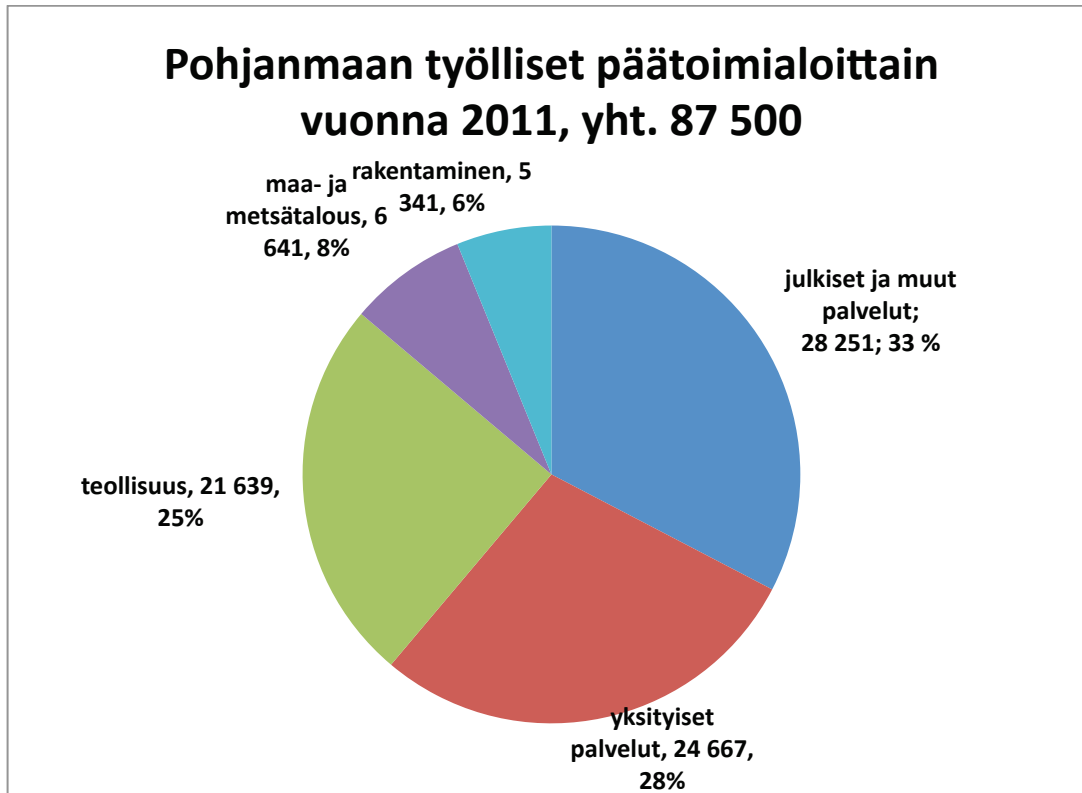
LIITE 2: (lähde: Pohjanmaan ELY-keskuksen aluetalouskatsaus, ISBN 978-952-257-920-1 (PDF))

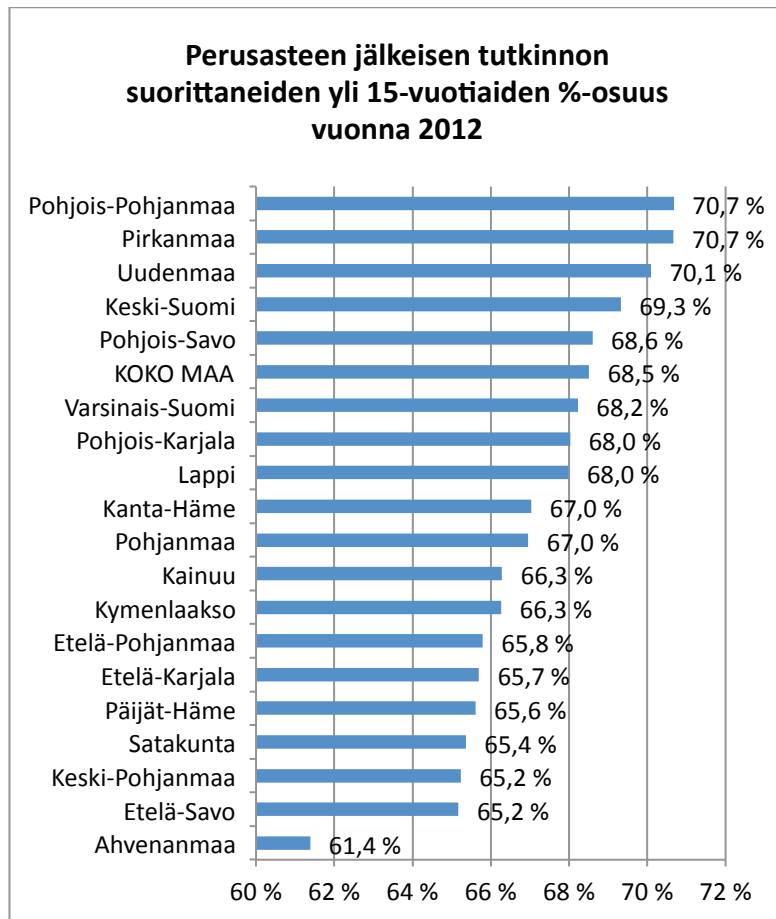

LIITE 4: Vireille tulleet oleskelulupahakemukset 2011 Suomessa
(Lähde: Maahanmuuttajat Suomessa ja Pohjanmaalla, Welcome Office)

Perheside: avioliitto, perheen yhdistäminen	44 %
Työnteko ja elinkeinonharjoittaminen	27 %
Opiskelu	25 %
Paluumuutto (suom. syntyperä)	2 %
Muut perusteet (adoptio, au pair jne.)	2 %

LIITE 8: Väestöosuus ilman peruskoulun jälkeistä tutkintoa (lähde: Tilastokeskus, taulukon laatija Teemu Saarinen, Pohjanmaan ELY-keskus)

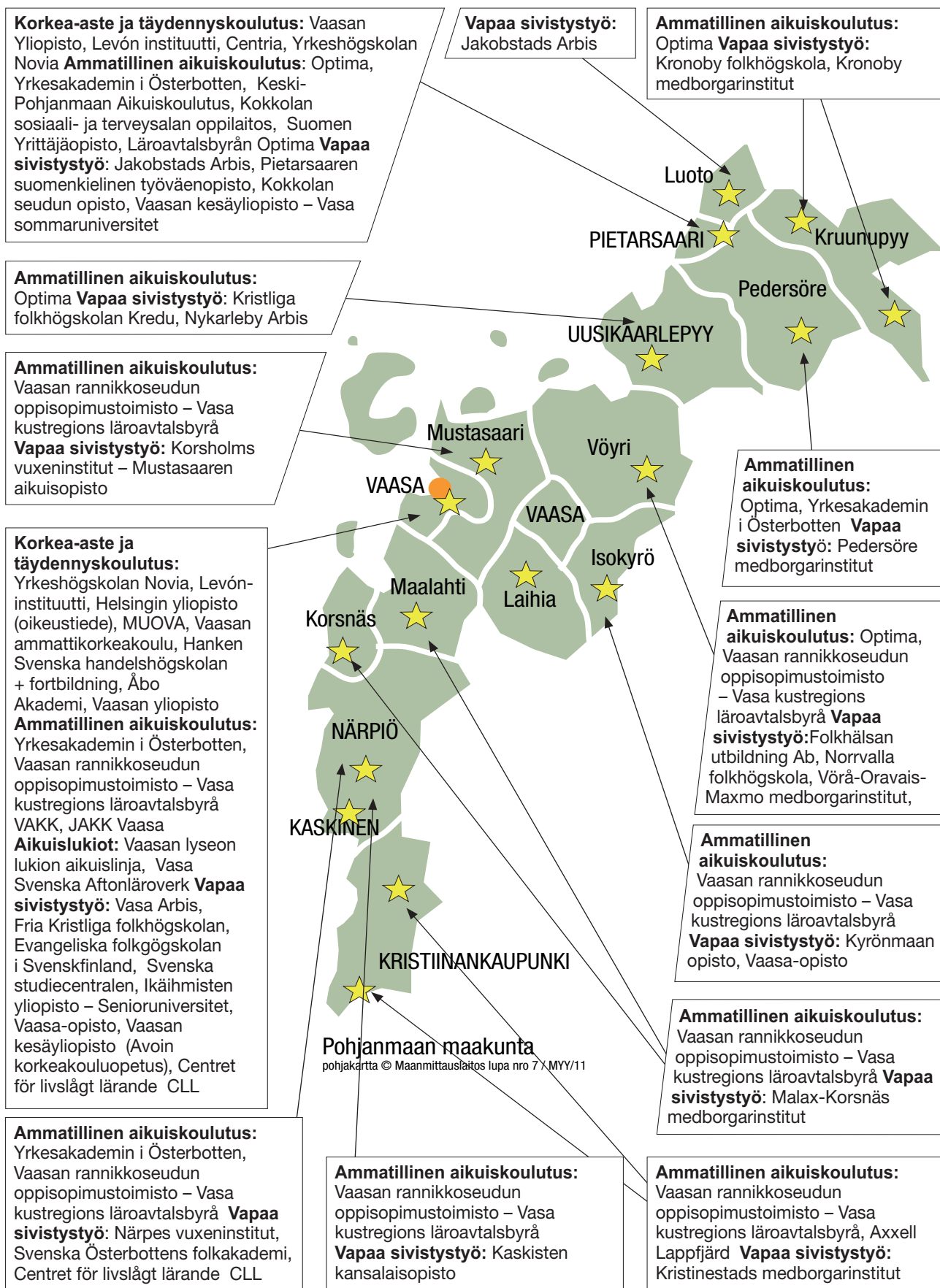
2012 Pohjanmaan maakunta	Määrä	%
15 vuotta täyttänyt väestö yhteensä	148613	
Ei perusasteen *jälkeistä* tutkintoa	49111	33,0 %
Tutkinnon suorittaneita	99502	67,0 %

Ei perusasteen *jälkeistä* tutkintoa	Määrä	%	Miehet	Naiset	Miehet %	Naiset %
Yhteensä 15-64	27306		15778	11528	57,8 %	42,2 %
15-19	9329	34,2 %	4835	4494	51,8 %	48,2 %
20-24	1957	7,2 %	1165	792	59,5 %	40,5 %
25-29	1719	6,3 %	1064	655	61,9 %	38,1 %
30-34	1428	5,2 %	920	508	64,4 %	35,6 %
35-39	1179	4,3 %	744	435	63,1 %	36,9 %
40-44	1397	5,1 %	933	464	66,8 %	33,2 %
45-49	1721	6,3 %	1189	532	69,1 %	30,9 %
50-54	1897	6,9 %	1216	681	64,1 %	35,9 %
55-59	2569	9,4 %	1533	1036	59,7 %	40,3 %
60-64	4110	15,1 %	2179	1931	53,0 %	47,0 %

Oppilaitos	kpl opiskelijaa
Avoin yliopisto	2400
Axxell Lappfjärd	193
Evangeliska folkhögskolan	1211
Fria kristliga folkhögskolan	1200
Optima	3097
CLL	3230
Novia	138
Närpes vuxeninstitut	3186
Pedersöre medborgarinstitut	3211
Norrvalle Idrottsinstitut (Folkhälsan utbildning)	2659
Norrvalle folkhögskola (Folkhälsan utbildning)	2517
Vörå-Oravais-Maxmo medborgarinstitut	2353
Närpes folkhögskola	1615
Oppisopimustoimisto	1482
Vaasa-opisto	4073
Vasa arbis	3371
Jakobstad arbis	3195
Kaskö Medborgarinstitut	297
Korsholms vuxeninstitut	4803
Kristinestads medborgarinstitut	2056
Kristliga folkhögskolan i Nykarleby	1196
SÖFF	1211
Kronoby folkhögskola	1037
Kronoby medborgarinstitut	2322
Malax-Korsnäs medborgarinstitut	2080
Nykarleby arbis	3389
Levón-instituutti	1446
VAMK	536
SFV Bildning/Svenska studiecentralen	6600
Novia	138
Vaasan kesäyliopisto	1186
VAKK	1371

(Lähde: Oppilaitokset)

Kuten alla olevasta kartasta voi todeta, maakunnassa toimii useita eri toimijoita niin ruotsin- kuin suomenkielillä (mukaan on otettu toimijat, joilla on vakiintunutta toimintaa Pohjanmaalla).

Ohjausryhmä:

Maria Slotte, Yrkesakademin i Österbotten, puheenjohtaja
Ann-Sofi Loo, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
Max Gripenberg, Optima
Kaj Kaski, Pohjanmaan ELY-keskus
Pirjo Kauhanen, Vaasan aikuiskoulutuskeskus
Jouni Kytösaari, Pohjanmaan ELY-keskus
Rajjaliisa Laakkonen, Vaasan ammattikorkeakoulu
Jukka Peltoniemi, Levón instituutti (Laakkosen varalla)
Jarl Sundqvist, Pohjanmaan Kauppakamari
Ulrika Taylor, Bildningsalliansen
Varpu Rajaniemi, Pohjanmaan liitto
Marianne West-Ståhl, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto, varapuheenjohtaja
Nina Waxlax, Pohjanmaan ELY-keskus, sihteeri

Teemaryhmät:

Ammatillinen Aikuiskoulutus:

Max Gripenberg, Optima, puheenjohtaja
Kati Ahonen, Vaasan aikuiskoulutuskeskus
Pia Finne, Vaasan aikuiskoulutuskeskus
Ulla Lämsä, Wärtsilä Finland
Rune Nyman, Optima
Maria Slotte, Yrkesakademin i Österbotten
Linda Öhman, Yrkesakademin i Österbotten
Nina Waxlax, Pohjanmaan ELY-keskus, sihteeri

Ennakointi:

Jarl Sundqvist, Pohjanmaan Kauppakamari, puheenjohtaja
Lena Holmberg, Snellman Oy Ab
Jonas Sandlin, KWH Mirka
Kaj Kaski, ELY-keskus
Pirjo Kauhanen, Vaasan aikuiskoulutuskeskus
Nina Waxlax, Pohjanmaan ELY-keskus, sihteeri

Korkea-aste ja täydennyskoulutus:

Rajjaliisa Laakkonen, Vaasan ammattikorkeakoulu, puheenjohtaja
Anja Britschgi, Vaasan yliopisto
Jukka Peltoniemi, Levón instituutti
Torbjörn Sandén, Åbo Akademi
Ralf Wallis, Yrkeshögskolan Novia
Miia Äkkinen, Vaasan kesäyliopisto
André Österholm, Hanken
Nina Waxlax, Pohjanmaan ELY-keskus, sihteeri

Maahanmuuttajakoulutus ja vapaa sivistys:

Ulrica Taylor, Bildningsalliansen, puheenjohtaja

Tina Ura, Vaasan aikuiskoulutuskeskus

Annika Turunen, CLL

Pentti Silvennoinen, Pietarsaaren suomenkielinen työväenopisto

Sannasirkku Autio, Vaasa opisto

Ann-Maj Björkell-Holm, Vasa Arbis

Brita Brännbacka-Brunell, Yrkesakademin i Österbotten

Marjo Hannu-Jama, Vaasan kaupunki

Margite Lindén, Evangeliska folkhögskolan

Lilian Ivars, Närpes

Nina Waxlax, Pohjanmaan ELY-keskus, sihteeri

Tiedotus-, neuvonta- ja ohjaustyö:

Ann-Sofi Loo, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto, puheenjohtaja

Silvia Ekman, Yrkeshögskolan Novia, puheenjohtaja

Siv Björklund, Vaasan rannikkoseudun oppisopimustoimisto – Vasa kustregions läroavtalsbyrå

Jaana Blomqvist, Yrkesakademin i Österbotten

Jonas Ehrman, Föregångarna

Gerd Kummel-Kunnas, Yrkeshögskolan Novia

Stefan Lassander, TE-byrån

Heidi Backman, Optima

Kristiina Pulakka, Vaasan ammattikorkeakoulu

Sirpa Timmerbacka, Vaasan aikuiskoulutuskeskus

Stefan Träskvik, Närpes

Ann-Maj Törnroos, TE-byrån

Nina Waxlax, Pohjanmaan ELY-keskus, sihteeri

Työryhmä

Kaj Kaski, Pohjanmaan ELY-keskus

Varpu Rajaniemi, Pohjanmaan liitto

Marianne West-Ståhl, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto

Ann-Sofi Loo, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto

Nina Waxlax, Pohjanmaan ELY-keskus

PAINOTUSALUEET: OSAAMISEN PARANTAMINEN	TOIMENPITEET	TOIMINTA/TOIMIJA
Aikuisväestön koulutustason parantaminen Tarvelähtöinen koulutus-suunnittelu ja tarjonta kaikessa aikuiskoulutuksessa Ammattien ja koulutuksen kiinnostavuus ja houkuttelevuus	Koulutusten joustavuuden lisääminen. Uusien oppimisympäristöjen käyttäminen entistä tehokkaammin. Aikaisemman osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen. Työ- ja elinkeinoelämän yhteistyön lisääminen oppilaitosten kanssa. Kehittämistarpeiden määrittäminen, kartoittaminen ja kehityssuunnitelman laatiminen. Ammattien osaamisvaatimusten ajantasaistaminen. Opetusmenetelmien uudistaminen teknologian mahdollistamin keinoin (mm. monimuotokoulutus, verkkokoulutus, samanaikaiset luennot videon kautta eri paikkakunnilla, ryhmäopiskelu verkossa).	Työ- ja elinkeinoelämän toimijat yhdessä koulutuksen järjestäjien kanssa: Miten työnkuvat ja vaatimukset muuttuvat => otetaan huomioon koulutuksessa/tutkinnoissa.
Maahanmuuttajien koulutus	Maahanmuuttajien osaamistarpeiden tunnistaminen=> tarvekartoitus ja yksilöllisten polkujen luominen. Olemassa olevan koulutustarjonnan tunnettuuden lisääminen. Toimijoiden keskinäinen koordinointi ja yhteiset foorumit.	Palveluntarjoajat yhdessä ohjauksen toimijoiden kanssa.
Yhteinen koulutusstrategia	Aikuiskoulutuksen pohjalta ja tuella tehdään koko alueen kattava koulutusstrategia.	Koulutuksen neuvottelukunta.
PAINOTUSALUEET: LAADUN VARMISTAMINEN	TOIMENPITEET	TOIMINTA/TOIMIJA
Koulutuksen laatu, läpäisy ja vaikuttavuus (opiskelun jälkeinen sijoittuminen ja työllistyminen)	Koulutuksen järjestäjät kehittävät AHOT-menettelyjään. Palautejärjestelmän ja laadun arvioinnin kehittäminen	Oppilaitokset, ELY-keskus, TE-toimisto, Oppisopimustoimisto.

Laadukas kehittämis- ja tutkimustyö sekä innovatiivisen oppimisympäristön tarjoaminen (koulutus perustuu tutkimukseen, joka on laadun lähtökohta)	Korkeakoulujen, työ- ja elinkeinoelämän yhteisten ja kansainvälisten tutkimushankkeiden lisääminen. Muiden koulutusasteiden mukaan tuominen innovaatiotoimintaan.	Eri koulutusasteet yhdessä elinkeino- ja työelämän kanssa.
Asiantuntijuuden ylläpito ja kehittäminen työelämässä	Erikoistumis-, täydennys- ja henkilöstökoulutusten kehittäminen.	Ammattikorkeakoulut, yliopistot, työ- ja elinkeinoelämä.
Aikuiskouluttajien pedagogisen osaamisen ja asiantuntijuuden parantaminen	Koulutus ja benchmarking.	Oppilaitokset.
PAINOTUSALUEET: YHTEISTYÖN PARANTAMINEN	TOIMENPITEET	TOIMINTA/TOIMIJA
Yhteistyön ja yhteistyömuotojen monipuolistaminen ja lisääminen	Maakuntahallituksen asettaman koulutuksen neuvottelukunnan perustaminen ja sen toiminnan organisoituminen koulutuksen, ennakkoinnin ja työ- ja elinkeinoelämän linkiksi. Sopimukset työ- ja elinkeinoelämän kanssa. Alakohtaisten ennakkointiryhmien perustaminen tarpeiden mukaan. Alan foorumit/teemapäivät.	Pohjanmaan liitto. Kaikki koulutusasteet ovat edustettuina. Tehdään yhteinen Pohjanmaan koulutusstrategia. Tehostetaan ennakkointia tekevien tahojen työskentelyä. Ennakkointitoimintaa kehitetään prosessinomaiseksi tavaksi toimia vuosikelloperiaatteen mukaan.
Tiedotus-, neuvonta- ja ohjaustoiminnan yhteistyö ja ohjausosaamisen kehittäminen (TNO)	Tiedotus – neuvonta- ja ohjausosaamisen kartoitus alueella. Lyhytkestoiset koulutukset. Tapahtumafoorumit.	Elinikäinen ohjaus -ryhmä Pohjanmaalla (ELO) + Koulutuksen neuvottelukunta
PAINOTUSALUEET: ENNAKOINTI	TOIMENPITEET	TOIMINTA/TOIMIJA
Ennakkointitiedon keräämisen, analysoinnin ja levittämisen kehittäminen	Ennakkoinnin työryhmä tarkastelee tämänhetkisen ennakkoinnin prosessia ja tekee mahdolliset kehittämistoimenpiteet sekä prosessikuvauksen ja vuosikellon. Kehittämisfoorumit. Mahdollisten uusien ennakkointiryhmien muodostaminen ja/ tai olemassa olevien muokkaaminen.	Ennakkoinnin työryhmä Koulutuksen neuvottelukunta